

ZOMBOR és VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

Hirdetéseknél két hasábos petit sora 16 fill., többszöri beiktatásnál megfelelő engedmény. Nyiltír sora 30 fillér.

Felolós szerkesztő: Dr. DONOSZLOVITS VILMOS. Lapfajladonos: OBLÁT KÁROLY.

Égész évre 12 kor., félévre 6 kor. negyedévre 3 kor. Megjelenik vasárnap és csütörtökön.

XIII. Leó pápa. ✝

A sok aggodást őszinte részvét váltja föl: a leggondosabb ápolás se menthette már meg XIII. Leó pápa életét, a halál végre mégis csak gőzedelmeskedett a bámulatraméltó energiája aggon; a szent atya csendesesen elszenderült, géniusza megfordította élete fáklyáját. Egy igazán nemes, fehkölt lelkű férfival, kire igaz szeretettel, benső rokonszenvvel és mély tisztelettel tekintett az egész katolikus világ, kevesebb ebben a nyomoruságos realisztikus világban.

Minha lélek mélyéből fakadó valóságban, a meggyőződésbeli idealizmusban csorba esnék XII. Leó pápa megdicsőülésével, a ki, ha nem lett volna hivatás szerű pap, poétának is beillt volna. A lelke mindig fennen szárnyalt, a földi salak he nem mocsikíthatta, mert nem férközhetett hozzá.

Hosszu élete a nemes cselekedetek épp oly hosszú láncolatát tárja elénk. Minden tette a tiszta jellem, a szűziesen megőrzött erkölcsösség diadalát hirdeti.

Érdekes ennek a nagy férfúnak az életleírása, mert fényes bizonyítéka annak, hogy az Istenbe vetett rendületlen bizalom az egyedüli biztos támasz a földi létben; de érdekes a pálya futása azért is, mert láthatjuk belőle, hogy XIII. Leó sohasem tévesztette szem elől azt az igazságot, hogy meg kell becsülnünk Isten adományát: az életet, melyet azért nyertünk, hogy jól, nemeset és magasztosat cselekedjünk; a ki így fogja fel hivatását, nem élt az hiába; a kinek élete után nyom marad az emberiség akár erkölcsi, akár pedig művelődési fejlődésében, érdemes az nemcsak a kortársak, de a késő ivadékok tiszteletére, bámulatára is.

Oly férfiak, a minő XIII. Leó pápa volt, példát, irányt adnak az embereknek. Ne ámitsuk magunkat a pillanat, a jelen anyagias élvezetével, de emeljük lelkünket a magasba, hol tiszta a lélek, igaz a szeretet, háborítatlan a boldogság; ne botorkáljunk, ne félszkeljünk a materializmus sarában, hanem imádjuk, szolgáljuk a Mindenhatót, szeressük az embereket.

Ezek a tanulságok tudnak lelkünkbe, ha jobb létre tért pápa cselekedeteit, működését tekintjük. Nincsen senki, valláskülönbség nélkül, ki meg

ne hajolnék a jó, a nemes erkölcsöt javító hatása alól. Bármily szigorúan ítéljük is el az emberiség hanyatló erkölcsiségét, mégis bizonyos, hogy a legrosszabb ember lelkében szunyadozik a jó iránt való érzék és hálam és csak fel ébreszteni, csak nevelni kell tudni azt, hogy jó ember váljék belőle. XIII. Leó pápa lelki pásztorkodásának célja az volt, hogy felköltse az emberekben az erények becsülését, serkentse őket azoknak elsajátítására és elrettente őket a szivet-lelket megmetelyező, megfertőző bűntől. Ha csak azt az egy lényt emeljük ki élete történetéből, hogy az emberek lelkületére akként tudott hatni, hogy például amíg Perugiában mint delegátus teljesítette lelkészi hivatását, e városban börtönök és fogházak rendezésére üresek voltak, — úgy eléggé jellemeztük azt a nagy elhikai munkát, melyen élete során végzett.

XIII. Leó pápa halála tehát nagy vesztesége az emberiségnek és mi is tiszta szívből gyászolhatjuk az elköltözöttet, mert szerette a magyarokat és minden alkalmat megragadott, hogy a magyaroktól jól és szépet mondjon.

Nyugodjék békében és legyen áldott emlékezte!

*** A megyei szám- és pénztári tiszték jövője.** Most, midőn B.-Bodrog vármegye közgyűlése elhatározta, hogy volt számvevői és pénztárnokainak jövőjét illetőleg, feliratot intéz a képviselő házhoz és annak pártolása végett azt megküldi az összes társ törvényhatóságoknak, — kettős érdekel bir azon hír, hogy a pénzügyminisztérium számvevőségének vezetője Baróthy Ede dr. osztálytanácsos, a számvevőségek személyi ügyeinek referense Nagyváradon járt s ott igen fontos kijelentést tett. Az osztálytanácsos ugyanis, a vármegyétől áthelyezett számvevőség és a pénztárak ügyrendjét vizsgálta felül a vizsgálat után, — a nagyváradi lapok közlése szerint — bizonyosra veszik, hogy január elsején a volt megyei tisztviselők túlnyomó részét vagy nyugdíjazták, vagy végkielégítéssel elbocsátják az államszolgálatából.

Az aratási törvény.

A Bajsa, Topolya, Szabadka, Omorovica közti őriási buza termő területen, a Vojnicok, Fernbachok és Pilaszánovi-

csok uradalmaiban az aratók néhány napig sztrájkoltak — és vasárnapra gyűlésre készültek, hogy a még ingadozókat szép szóval ha lehet, avagy erőszakkal ha kell, a munka abban hagyására kényszerítsék. A szabadkai rendőrfőkapitány rendőreivel, — a topolyai főszolgabíró csendőrökkel, katonasággal és huszársággal megszállta a veszőlyeztetett területet. De beavatkozásra nem került a sor, — mert a „vörös vasárnap“ minden nagyobb emóció nélkül mult el, a munkások dolgoznak, a hol meg az uraságok az engedményeket nem adták meg a topolyai munkásoknak — el lettek bocájtva s helyettük máshonnan hozott aratók végzik a munkát. A tapasztalat, erőles és gyors intézkedéseknek megvoltak a kellő sikerei, — de ez alkalommal időszerűnek tartjuk néhány szót az aratási törvényről is elmondani.

Manapság, amidőn az elégtelenség mindinkább általánossá lesz, amidőn a kenyérkereset növekedésével az igény is emelkedik, bizonyos törvények megalkotásává irányelvül kell tekinteni elsősorban a jogegyenlőség épségben tartását, másodsorban pedig azt, hogy ha a törvény meg nem is gátolja de legalább ne segítse elő a mindinkább tovaterjedő szocializmust és annak is a legbrutálisabb fajtát, — az agrárszocializmust.

Klasszikus példája a rosszul megalkotott törvénynek az 1898. évi II. t.-e. aratási törvénye, mely nem vett tekintetbe olyan szempontokat, melyek most keserű meggyőződésre juttatják azokat, a kiket a dolog közelebbről érdekel. A nép igénye a külső kultúrával szemben vajmi keveset emelkedik. Például említhetjük fel a régebbi idők szokásait, a mikor erősen divott a részaratás és pedig akkoriban több is jutott a népnek, mind jelenleg. Akkor meg voltak elégedve, mert nem volt a népnek annyi „barátság“ mint most és mert akkor nem világosította fel őket arról, hogy azért a baromi munkáért, amit végeznek, nagyon csekély a díjazás. Most a későbbi időkben, amikor minden mozgalom a humanizmus planétájában fogamzik meg és amikor a külföld nagy példákjal jár elől, természetesen bőven akadnak, akik céltul tűzik ki a nép boldogítását.

No de ez csak egy kitérés a kérdés mellől. Arról van szó, hogy a mi aratási

törvényünk végzetlen, észszerűtlen és hiányos, mert míg kimondja, hogy az arató munkás, ha vonakodik a szerződésben elvállalt munka teljesítését megkezdni, fogsággal és pedig 30 napi fogsággal is sújtható, addig a munkaadó, ha a kötött szerződés ellen vét, csak pénzbírsággal büntethető. Hol van itt a jogegyenlőség, hol van a viszonyosság és a törvény jogos kelléke, a méltányosság?

Ez elvi jelentőségű kérdés, mert a midőn törvénybe van iktatva a törvény előtti egyenlőség, a törvényhozás önmagát dezavóálja ezzel a mindenesetben befolyásolt intézkedéssel.

Időszerűtlen dolog, hogy egy már meglevő törvényt bírálgassunk. Azonban ez olyan szembeszökően fonák intézkedés, hogy elkerülhetetlenek tartjuk a sürgős intézkedést. (Ugy értesülünk, hogy illetékes helyen lépések fognak történni a törvény megváltoztatása érdekében). Sürgős intézkedés kívántatik annnyival is inkább, mert e törvény osztályérdekeket támogat, már pedig alkotmányunk nem oly ekből van, hogy az ily törvényeket védje és az ilyeneknek szerezzen érvényt. Már pedig tapasztalhatjuk, hogy sürrien használják azt mindenfelé. Hiszen óriási fegyver ez a munkaadók kezében. Rettenetes védelmet nyújt ez érdekeik mellett.

Pedig talán, ha az a törvény a jogegyenlőség jegyében fogamzott volna, talán eddig sem fordultak volna elő a tapasztalt káros intermezzók. Mert a nép tudja, hogy ő köteve van és a tehetetlenségnek ezen érzete, nem csodálható, ha végtelen keserűséget ébreszt benne.

Egyszóval: ez a törvény jogkedvezményt nyújt egy olyan osztálynak, mely jogkedvezmény azt meg nem illetheti s mely ezzel vissza is élhet esetleg.

A másik része a dolognak, mely aztán kat exochen része az aratási incidenseknek, — a szerződéseknek nem synchronikus megkötése. Ennek példáját legutóbb is láttuk. A termést előre nem lehet kiszá-

mitani, ezer esély alá van az vetve, tehát szerződést előre nem lehet kötni olyan valamire, amit nem lát az a munkás, vagy a munkaadó. Meg vagyunk róla győződve, hogy ha közvetlen az aratási idő előtt, amikor mindenki tiszta képet alkothat magának a termés mennyisége, könnyen vagy nehezen arathatóságáról és ha ebben az időben a láttokat alapján kötik meg a szerződést, akkor lehetetlen, hogy a nép, mely egy nappal előbb kötött szerződést, a következők megtagadja a munkát azon alapon, hogy nincs eléggé megfizetve a munkája. Ez ily körülmények között elő nem fordulhatna. A clara pecta idealis módja ez, melyben nem törne fel egyszer sem a zugoldás hulláma és nem lenne terennuma a zavarosan halászni szerető Bokányiynak.

Sajnos, azonban az igazság lehet igazság, azzal nem törődnek a legtöbben. A békés megegyezés helyett erőszakos uton, kényszer szerződések jönnek létre.

Az előre való szerződés oly uszora, melynek bármely fél áldozatul eshet.

V. Z.

Hirek.

† **A pápa halála.** A hosszú halálusa után mindenki el volt készülve a halálhír vételére, — mégis megdöbbenést okozott városunkban is a katolikus anyaszentegyház fejedelmének elhunytja. Nap-hosszat zúgnak a harangok és a róm. kath. templom, az apáca zárdá, az érseki óvónőképezde épületeiről, nemkülönben a város háza, mint pedig a vármegye palotájáról is gyászszászlok lengése hirdeti a katolikus világ nagy gyászt, mely utóbbin három zászlót lenget a szél a palota oromzatán.

† **Halálozás.** Zombor városának egy köztisztelőben és közbecsülésben álló öreg polgára halt meg, ki fiatal korában karddal kezében védte a magyar szabadság ügyét, — élte delén mint a város egyik főbb tisztviselője szolgált a közérdeket magas szemlemben — s agg korában mint nagy és kiterjedt család fő örömet lelt gyermekei és unokáiban. Sztrilich

Gyula volt 1848/49 es honvédszázados, ki több csatározások között a kaponyai győzelemben is részt vett, Zombor városának volt főkapitánya és később, virilis tagja, a Sztrilich család neszora folyó hó 21-én este elhunyt. A Szemző, Fernbach, Körmendy, Alföldy rokon családok gyászolják az elhunytat. A család a következő gyászjelentést adta ki: Alulírottak a legmélyebb fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy a legjobb apa, nagyapa, dédapá, após és sógor idb. Sztrilich Gyula földbirtokos, 1848/49-iki honvédszázados, Zombor sz. kir. város volt kapitánya, Zombor sz. kir. város törvényhatósági bizottságának volt virilis tagja folyó évi július hó 21-én este 8 órakor, életének 80-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ajtatos felvétele után esedékesen elhunyt az Úrban. A meghaldogult földi maradványai folyó évi július hó 23-án délután 5 órakor fognak a gyászházban (Flórián-utca 394. szám a róm. kath. egyház szerleltárai szerint beszenelletteti és a sz-Rókus temetőben levő családi sírboltba örök nyugalomra tétetni. Lelle tüdveért az engesztelő szentmise áldozat ugyanazon nap délelőtt fél 9 órakor fog a helybeli r. kath templomban a Mindenhatóknak bemutattni. Zombor, 1903. évi július hó 22-én. Legyen nyugalma esendes. Emléke áldott! Ozv. kamjonkai Szemző Jánosné szül. Sztrilich Izabella, Sztrilich József, özv. ikrényi és kálnai Körmendi Gyuláné szül. Sztrilich Mari, Sztrilich Zsigmond, gyermekei. Sztrilich Józsefné szül. ómorovicsai Heinrich Ilona, özv. Buday Dezsőné szül. Ujházy Ilona, Sztrilich Zsigmondné szül. Hameder Vilma, menyei. Apatini Fernbach Péterné szül. kamjonkai Szemző Erzsébet, ikrényi és kálnai Körmendy Imre, ikrényi és kálnai Körmendy Ilona, ikrényi és kálnai Körmendy István, Sztrilich Terézia, ifj. Sztrilich Gyula, Sztrilich Tamás, Sztrilich Viola, Sztrilich Pál, Sztrilich Sarolta, unokái. Ifj. apatini Fernbach Péter, apatini Fernbach Izabella, apatini Fernbach Nándor, dédunokái. Özv. nememiliticsi Alföldy Józsefné szül. Alföldy Julia, nememiliticsi dr. Alföldy Geon, özv. Sztipits Istvánné szül. nememiliticsi Alföldy Mária, nememiliticsi dr. Alföldy Geoné szül. Falcione Mária, sógora és sógornői. Apatini Fernbach Péter, unokaveje.

A „ZOMBOR és VIDEKE“ TARCZAJA

Audienca XIII. Leo pápánál.

XIII-ik Leo pápához audiencajára bejutni körülményes és nehéz volt. Mondják, a pápa megvan győződve arról, hogy az emberek, személyében csak az új pápát kíváncsiak látni, azért míg boldogult előde IX-ik Pius minden nap is adott audiencaját, addig XIII-ik Leo hetenként csak egyszer adott.

Ezen eljárás különben okatolt is, ha megdondoljuk, mennyi irka-firka jelenik meg folyton azoktól, kiket csakis a kíváncsiság vezet a pápai audiencajára s a kiknek tollát is azután nem vezeti azon érzelem, mint a milyet a bejutás kieszközlésénél szinlelték.

A vatikán titkári hivatalánál mindenek előtt azt kívánták, hogy az osztrák-magyar követségtől hozzak ajánlatot, mert csak ez esetben adható permissio.

Igen ám, de ebben, a nekem nagyon is idegen városban, hol szereznek ajánlatot, mikor napjainkban a tulajdonos édes hazában is oly nehezen lehet befolyásos körök ajánlatához jutni akkor, ha történetesen nem vagyunk nepos, vagy legálább is alázatos hízelgő.

Egy, a követségnél alkalmazott jó honfitársam azonban, nagyot könnyített dolgomon s készen adta kezembe a követség ajánlatát, a vatikáni udvarhoz. Erre azután a pápai maggiordomo: Macchi bíbornok, nem habozott bennünket az audiencajára becsátani, illetve erre nézve az exequatort megadni. Utasításban volt a frakk s felér nyakkendő, a nőkre nézve pedig a fekete ruha és fityol. A keztűt azonban le kellett vetni, nyilván, mert a szentatya, csak a tiszta kezűeket szereti.

A meghívóban jelzett időben, megjelentünk a Vatikán lépcsőinél, hol utunkat állták tarka-barka öltözötű pápai gárdisták, de a permissio láttára, udvariasan mutattak egyik lépcsőorról a másikra a mely útmutatásra szükség is volt a nagy épületben, míg végre a váróteremig jutottunk.

Talán nem lesz érdektelen e helyen az egyes gárdisták ruházatának leírását adnom.

A „guardia nobile“, sarkantyús, térdig érő eszimat, fehér nadrág, vörös frakk, aranyos epaulettet, s mell-szalagot visel, fején sisak, oldalán kard.

A „gendarme pontificio“ öltözete az előbbihez hasonló, csak hogy frakkja fekete s füvege a mi granatérosainkéhoz hasonló.

A „capitano svizzero“, csatos czípőt,

vörös harisnyát, viola színű nadrágot hord s vértet visel.

A „sergente svizzero“ czípő violaszínek, zuvó nadrágot s harisnyát hord, sület zubbonyt ezüst díszítéssel s porosz sisakot

A „tamburo svizzero“ előbbihez hasonló, csak hogy egészen viola színbe öltözött, sisakjáról tollak csúngnek le.

A „svizzero con corasso“ lovagkeztűs kezében csak nem magához hasonló nagyságú lört tart, derékig sárga, narancs s fekete színű tarka ruhába öltözött, vértel és sisakkai.

A „svizzero jungran tenuta“ svájci sapkával, puskával s az előbbihez hasonló öltözettel bír, csak hogy hosszú német kabátja is van, melyet hidegebb időben egy szürkés-kékes még bővebb kabát is takar.

Ha igaz, mindezen középkori öltözetekhez, még Michel Angello csinálta a rajzokat.

A váró-terem elég tágas helyiség, s a jelentkezés arányához mért, egyszerű barnás mozaikkal, Nagy ablakai a vatikán mögötti Campagnákra bámulnak.

A terem felsőtérre volt homályosítva, vörös függönyei azonban mégis némi életlétséget kölcsönöztek annak.

A teremben, karmazsin színű selyembe bujt, különféle fokú és terjedelmű szolgálk

* **Adomány a Schweidel szoborra.** Baja szab. kir. város törvényhatósága, a Zomborban felállítandó Schweidel szobor alap javára 100 koronát gyűjtött adományképp.

† **Halálozás.** Fritsche Jánosné szül. Darázy Matild élte 29. évében Szóntán elhunyt. Az elhunyt Darázy Antal zombori rézműves mester leánya volt, kit általában közrészvét mellett temettek el 21-én Szóntán.

* **Circus Henry.** Körülbelül tíz év előtt járt nálunk Zomborban Henry circusával, mely akkor még a kisebbszéri circusok színvonalán állt. Azóta rendkívül nagyot változott ársúlatára, gazdag lálmányával és változatos szép mutatványával. Nagy személyzettel külön vonaton érkezett városunkba és a vásártérre hatalmas sátrakat verve, kedden este megkezdte előadásait. Az óriási sátor mely villammal van világítva és kényelmes ülőhelyekkel ellátva zsuffoláig megtelt közönséggel, mely szép és érdekes mutatványait zajos tapsokkal fogadta. Mlle Henriette és Sign Tercei műlovaglásai, a kerékpár művészek produkciói, a Benedetti — Nova csoport szép játéka, az igazgató csodaszép lödimitásai, Mr. Glauter zoké-lovas bravurok mutatványai, Barker az ő kutyáival, majnával és idomított sertésével általános tetszést és elismerést arattak. Szerdán este volt a második előadás, a közönség nem kevesebb érdeklődéssel. Különösen zajos óvációban részesült Henry igazgató nejkének fellépése, kit nemesak bámulatos szép idomításaiért tapsoltak, — de azért is fordult felje a nagyobb figyelem, mivel zombori születésű, tehát a földiét ünnepelte közönségünk. Láttuk Barnum csodálatos és imponáló nagyszeriségét, úgy az állat különlegesség és személyzetében, megbámultuk azt a precíz pontosságot és amerikai feleményességét, — de nem habozunk kimondani, hogy Henry circusának mutatványai szebbek, tetszetősebbek és sokkal megnyerőbbek. Aki az előadások ott volt, — az kellemesen és jól mulatva töltötte el idejét, — aki pedig még nem látta, ajánljuk a megtekintését. A személyzet díszes, mondhatni fényes ruházatban van, saját zenekara játszik, és buffe-vel van ellátva. Ezen magyar

műlovasartársulat méltán megérdemli a közönség pártolását.

* **Az ország nagybirtokosai** Magyarországon a legnagyobb földbirtokos a magyar állam, melynek 2.816.418 kat. hold földje van. A magánbirtokosok sorrendje ez: herceg Esterházy Miklós 421.053, gr. Schönborn Ervin 216.021, Frigyes főherceg 157.731, gróf Festetics Taszilo 134.541 holddal. A holtkéz birtokai közül a legnagyobb a nagyváradi r. kat. püspöké: 189.933 hold. A hercegrímási uradalom 91.800, az egri káptalan 91.702 hold, míg a kalocsai érsek uradalom csak 23.143 hold. A zsidók közül legtöbb földje van báró Schossberger Zsigmondnak, 25.117 hold, utána Popper Armin következik 25.000 hold földdel. A városok birtokai közül legnagyobb Szabadka városé, 166.070, Debreczené 99.618, Szegedé 72.427 hold.

* **A kivándorlás növekedése.** A statisztikai hivatal legújabb füzetében közölt adatok szerint május hónap a szorosán vett Magyarországon 15.899 utlevelet adott ki, tehát 1627-tel többet, mint a múlt hónapban és 6796-tal többet, mint a múlt év május havában.

* **Aljegyző választás Veprovácson.** A veprováci községi aljegyzői állásra egyhangulag Michler Boldizsár volt prgl. szt. iváni köségi irnok választott meg.

* **Harkányi Anna bál.** A bácskaiak által nagyon látogatott harkányi fürdőbe az igazgatóság, úgy mint eddig minden esztendőben, az idén is rendez Anna bált. A bál most vasárnap f. hó 26-án lesz. A harkányi fürdőben a folyó évben már 1400 fürdő vendég fordult meg. A bácskaiak saizónja augusztus hónap.

* **A bajai közkórház.** A bajai közkórház felépült. A monumentális építkezés félmillió koronára lett tervezve — és a bajai helyi iparosok rovására, idegen kaptá meg a felépítést megbiztatást, mivel legolcsóbb volt a pályázók közül. És most midőn az építkezés be lett fejezve, nem kevesebb mint 167 ezer koronával történt a túlépítkezés, melyre a törvényhatóság az engedélyt nem adta meg, — hanem a vállalkozó ily nagy összegű utszámlát nyújtott be a nagy „olcsósága“ mellett.

E napokban tartott közgyűlésen tárgyalták ezen ügyet s heves és szennuedélyes felszólalások után állami szakközégek kiküldetését kéri a közgyűlés — megállapítandó, kit terhel ezért a felelősség. (Sietünk itt kijelenteni, hogy az olcsó János itt nem Schuckert volt, — hanem Mocsányi nevű vállalkozó.)

* **Orvos választás.** Dr. Pavkovics Milutin, a szabadkai Mária Valéria közkórház volt orvosát egyhangulag megválasztották községi orvosnak Bácsföldváron.

* **Hymen.** Fehér Jenő budapesti gyógyszerész, akinek tollából több irodalmi munka jelent meg, eljegyezte Körtvélyesi Piroksa csantavéri póstmesternőt.

* **Csajkások panasza.** Hétfőn egy több tagból álló csajkás küldöttség tisztelettel Darányi Ignác földművelésügyi miniszternél, hol panaszt tettek a nagybeeskerei kir. kincstári ügyész ellen, ki a csajkási rétföldekre vonatkozó iratokat az urbéri bíróságához átteni nem akarja. A panaszokat Szmik Lajos budapesti ügyvéd vezette a miniszter elé. Alkítólag a kincstári ügyész, hivatalos átiratában az iratok létezését is tagadta, — pedig a másolatok igazolják, hogy azok tényleg léteznek.

* **Eljegyzés.** Ekkert Erzi kisasszonyt Bács-Petrovosszellőri eljegyezte Lukács István földieáki községi jegyző.

* **A parabutyi nazarenus katoná.** Szomorú sorsa van annak a szegény nazarenus katonának, a ki a mai napon hagyta el a szegedi csillagbőrönt hosszu, nehéz raboskodás után. Matin György parabutyi illetőségű 26 esztendő legényt őt esztendő előtt sorozták be a szegedi 5. honvéd gyalogrezhezbe. Alig rukkolt be azonban, keves idő múlva már a csillagba vitték. A nazarenus katoná tudniillik vonakodott fegyvert fogni s emiatt két esztendő fogházra itéltek. Ezt kilölte és ismét az ezredhez jutott. De Martin újra megtagadta a fegyverfogást és most már 2 és fél évi fegyházzal sújtották. Ezt a büntetést most töltötte ki a nazarenus katoná és ma már visszavitték a honvédséghez. Valószínű, hogy nemsokára újra bekerül a csillagba, mert kijelentette, hogy inkább egész életét rabsgátn tölti, de a vallása törvényeit meg nem szegi.

ácsorogtak vagy iparkodtak vállalkról lecsúngó hosszú szalagjaikkal jelenték enyeknek látszani, felöltöjtek bősége azonban, annak rövidségével aránytalankodott.

A pápai emelkedett trónon, aranyozott karszékan, ezen pedig himézés, mely az Űdvözítő előtt térdelő Pétert ábrázolja, amint a fellosokat átveszi: „TU ES PETRUS“ felirással.

A terem túlsó oldalán, a trónnal szemközt, emelvényen, aranyos szárnyas angyal fénylik, kezében ébenfa kereszttel, ezen pedig elefántcsont feszület.

A vörös színű tapétákkal bevont falak mellett, hasonló színű selyem-székek adnak helyet. A falakon újabb és régiebb mesterek remekei ábrázoltak egyes jeleneteket, az ő és új testamentumból.

Audienzióháza az ünnepek alkalmából sokan jelentkeztek. Legtöbben nők, azután papok, kevesebben: világiak. Katona egy sem volt. Ezek — uylátszik — még most is teljes hadilábon állnak a szentatyával, daczára, hogy már tíz év múlt el, mőtá a „Patrimonium Petri“-ből kiforgatták parancsszóra.

A nők közül — természetesen — legtöbben voltak a nőegyletek tagjai és küldöttségei. Nyilván, mert ezeknek mindig

van valami kérni és többnyire akad valami mondani valójuk. Papok pedig azért lehetnek nagyobb számmal, mert nekik soha sem ártott a centrum körüli forgolódás.

Végre megjelent XIII. Leo pápa, Péter hajójának ezidei kormányosa, érdemejes kamarásai és házi praelátusai kíséretében, főhehér papi talárbán, tiszteletre méltó ősz fúrteit hasonló fehér színű capucium takarta. Mellén egyszerű aranylánczon feszület függött, lábain vörös bársony cipők voltak, aranyhimzéssel.

Sorban közeledett ezután mindannyiunkhoz az egyház feje, mindannyiunkat lekötelve nyájassága és meghódítva szeretetreméltósága által. Valóságos servus servorum Dei.

Mindegyikünkötől volt valami kérdeznivalója és mindegyikünkhez volt valami mondani valója.

Mikor megtudta, hogy magyarok vagyunk, csakhamar fiatal kamarásához, Zichy Ferencz grófhoz fordult, tudtára adván, hogy földieik vagyunk.

Az ifjú gróffal, ki máris oly szép állásban van a pápai udvarnál, hosszabban is beszélgettünk. Midőn szóba jött egyházmegyénk s megtudta a szentatyá, hogy a

kalocsai főegyházmegegyéből valók vagyunk, mindjárt utánna tette: „ubi cardinalis archieppiscopus est Haynald“.

Végre mindannyiunkat megáldott egyenként és összesen, mondván: vigyük meg egész családjunknak is atyai áldását.

Péter hajója ősz kormányosának ez áldásában volt valami megható, és volt valami biztató is, a további életküzdelmekre.

XIII-ik Leo pápa sokkal kedvesebb ember, mind azt gondolnánk sokszor rosszszul is talált gondnokpei látása után. Egész megjelenése más, mint az olaszok mende-mondái után képzeltük mi.

Igy folyt le az audienziá a XIII-ik Leonál 1880. július 5-én. Most pedig szállt trónjáról a nagy ember, le a bazilika hívős mélységébe, a kriptába, hogy megkezdje az örök álmát, melyből nincsen felébredés. Lelke pedig, mely kereste az emberek egyesítését a szeretetben, — felszállt Urához, kinek földi helytartója volt. A 19-ik század legnagyobb alakja szállt vele sirba, — ki maradó emléket hagy vissza az emberiség történetében.

Vértesli Károly.

* **Nemzetközi versenyek Szabadkán.** A „Szabadkai Sport Egylet” nemzetközi versenyének versenytételeit most tette közzé. A verseny 1903. aug. hó 2-án délután kezdődik Palicson. I. 25 kilométeres kerékpárverseny, II. 10. klmtr. országúti gyaloglás, III. 100 yardos síkfutás, IV. Súlydobás, V. 2000 méteres kerékpárverseny, VI. Rudugrás, VII. 1/2 angol mérföldes síkfutás, VIII. Szeretornázás, stb. Díjak: arany, ezüst, bronz érme. Nevezés zárlat 1903. július 30. este 8 óra. Matkovits Miklós (I. kör központi elemi iskola).

* **Tűzoltó szaktanfolyam.** A magyar országos tűzoltó-szövetség a belügyminisztérium megbízásából az idén rendezte a XII. országos tűzoltó szaktanfolyamot, amely július 28-tól augusztus 19-ig tart. A kurzusnak tagja lehet minden 18-42 éves fedhetlen előéletű ember. A kurzuson résztvevők, ha kellő időben jelentkeznek, különböző kedvezményben részesülnek.

* **Gyilkosság.** Zsabya községet a múlt héten egy rémes gyilkosság tartotta izgatottságban. A csurogi országúton két unokatestvér támadt egymásra, szerb ajku zsabyai polgárok, akik már évek óta haragban vannak egymással. Midőn a napokban az országúton találkoztak egymással, kezdetben csak sértő szóval illeték egymást, majd az egyik revolyvert rántott elő, a másik pedig kést és úgy támadtak egymásra. Az idősebb a revolyverből ötször lőtt, de golyója csak kisebb sérülést okozott. A fiatalabbik erre a kését unokabátyjának a szívébe szúrta bele. A gyilkost letartóztatták.

* **Állások betöltése a bajai közkórháznál.** A szeptember 1-én megnyitól új bajai városi közkórháznál a következő újonnan szervezett állások kerülnek betöltésre: 1 kórházi főorvosi, 1 igazgató, 1 orvosi és 2 alorvosi hely, továbbá 1 gondnoki és 1 ellenőri állás, valamint több szolga és ápoló nyér alkalmazást. Az orvosi kart a főispán, a gondnokot és az ellenőrt a polgármester nevezi ki. Az állásokra legközelebb kiírják a pályázatot.

* **Összeégett leányka.** Freurer Ferencz óbecsei téglyágyaránál Pinter Etel nevű 9 éves leány véletlenül a pernyésgödörbe esett, ahol még sok parázs lap-pangott a homuban. A kis lány leginkább a lábain szenvedett súlyos égési sebeket.

* **Szabadságos.** Az új honvédelmi miniszter elrendelte, hogy a mezei munkával foglalkozó pót tartalékosok a nagy munkaidő alatt fegyvergyakorlatokra ne hívsanak be, akik pedig bent vannak, azonnal szabadságotlansanak.

* **Osztórk pimaszkodás.** Valahány lapja van a császárvárosnak, mosdatlan, piszkos szájával most mind ben-

nünket gyaláz, magyarokat. Napilap, heti újság, folyóirat mind köpköd és rugkapálózik. A mi pornograf Figaronk kenyerestársra, moskos „Wiener Carikaturen” a helyett, hogy meztelen alakjaival igyekednek továbbra is az ocsmánykodást terjesztelni hazájában, szintén beáll azok sorába, akik a magyart ugatják. Az ily szenny-laptól mit sem kellene komolyan vennünk, de az az ocsmányosságban fetregő hetilap sehol sem hiányzik nálunk sem a jobb kávéházakból. Legutóbbi számába a legnagyobb arzátlansággal toladodik közelünkbe ez az újság. Atkozott fajnák, csuszomászó féregnek vevnek bennünket, mivel hogy nem szeretjük hallgatni a „Gotterhaltét”. Ha nem szeretjük hallgatni — folytatja a pimaszkodó osztórk — hát siketüljünk meg és imádkozzunk kellene minden éjjelen hogy („Gotterhalte”) az isten tartsa meg a császárt, ki belőlünk magyarokból, a senki-ből és semmiből vlamit csinált. — Majd nem így zengi tovább dalát a hülye osztórkja: „Ha a magyarok egyedül állának, ha elszakadnának tőlünk, úgy képytelenek volnának koldulni jönni hozzánk a pusztákról.” — A „Wiener Carikaturen” egyik megtévelyodott agyu lantosa zengi mindezt rólunk versben, ékes bécsi dialektusban. Annyira otromba, annyira pimasz ez az osztórk toladás, hogy komoly szót alig érdemel. — Minden magyar kávéház tulajdonostól elvárjuk, hogy ezt a szenny-lapot a jövőben elutasítja.

* **Szerencsétlenség az országúton.** Végzetes szerencsétlenség történt tegnap a Csantavérre vezető uton. Földi János csantavéri földbirtokos a szállásokról ipakodott kocsijárat hazafelé. A kocsi elé két fiatal ló volt befogva, melyek csak valamit megijedve, makacs-kodni kezdtek. Földi ekkor leszállott és nehogy szerencsétlenség történjék, úgy vezette a szilaj paripákat. De nem, hogy megcsendesettek volna az állatok, hanem elkezdettek ágaskodni. Eközben a kocsi rudja eltörött és egyik szilánkja olyan szerencsétlenül furódott a földbirtokosnak a kocsin ülő áldott állapotban levő nejének czombjába, hogy öt rendkívül súlyosan megebesítette és ez azonnal eszméletét veszítette. Földi súlyosan sérült feleségét beszállította Csantavérre és azonnal orvosi ápolás alá vették. A szerencsétlen asszony életben maradásához kevés reményt fűznek.

* **Theologiai rendszer.** Ezen a címen Belohorszky Gábor bácsi ág. ev. főesperes egy 16 oldalra terjedő, tudományos értékű füzetet adott ki, melyben a theologiai akadémia albizottsága által bemutatott s közölt theologiai rendszert tüzetesen ismertetve s a vallásérkölesi élet élesztését és fejlesztését mutatva ki az ev. pap legfőbb feladatának s kötelességének, teljesen önálló, egyetemi szervezett theologiai fakultásnak s e mellett 2 theologiai tanintézet vagy főiskolának fellállítását tartja szükségesnek, egyuttal

pedig a 3 évfolyamra kontemplált theol. tanintézetek tananyag-beosztását is közli.

* **Műkedvelői előadás.** A közeli O-Kanizsa közég-urfi fiatalága július 26-án az ottani uri kaszinó helyiségében színi előadással egybekötött jótékonyozóú tánccemulatságot rendez. A tánccemulatságot megelőzőleg színre kerül a „Páholy” című 3 felvonásos bohózat, melynek próbáit napokint tartják a műkedvelők. A mulatság tisztá jóvedelmét szegényorsu iskolás gyermekeknek segélyezésére fordítják.

* **Közgyűlés.** A Bács-Bodrog vármegyei községi tanítók egyesülete ez évi közgyűlését a zentai kiállítás tartama alatt augusztus hó 21. és 22-én Zentán fogja megérteni.

* **Közvágóhid építés Adán.** Ada községben egy közvágóhid felépítése 16, 614 kor. 94 fillér költségelirányzattal engedélyeztetvén, e munke biztosítására a községelháznál, f. évi július 28 án d. e. 9 óraker nyilvános árjelítés lesz, a melyen írásbeli zárt ajánlatok is elfogadlatnak.

* **Megtámadt az eltemetést.** Matkovics Gábor 52 éves kereskedőség az napokban hitrelen meghalt Szabadkán. A római kath. hiten levő a pap nem akarta eltemetni, mert Matkovics annak idejében házasságát csak polgári uton kötötte meg, mellözvén az egyházi áldást. Az illetőt a szerb pap szentelte be és temette el a bajai közös sírkertben.

* **Gyermekpusztulás gondatlanságból.** Ó-Kanizsa alatt a Bró-féle tanyán ma egy gyermekélet pusztult el gondatlanságból. — Veszélez György 3 éves kislány: János, egy őrizetlen pillanatban legközelebb elvitt. A kis fiu olyan égési sebeket szenvedett, hogy néhány órai borzasztó kín-lódás után meghalt. A szülői ellen megindították az eljárás, hogy gondatlanságukért a törvény erejével büntessék őket.

* **Névmagyarosítás.** Zeitler Jakab szabadkai lakos nevét belügyminiszteri engedéllyel Czeglédire magyarosította.

* **A telefonos hölgyek egyenruhában.** A telefonos kisaszonyok esinos egyenruhát kapnak. Szürkének terveztek, de a hölgyek tiltakoztak a fád hétköznapi szín ellen. Az intező körök figyelembe vették a hölgyek tiltakozását s kékszínt egyenruhát rendeltek el. Az uniformis bizonyára nagyban előfogja segíteni a telefon-forgalom pontos lebonyolítását. (P)

* **Az adai szállási erkölcs.** Szinte hihetetlen, mennyire fajult el az adai szállásokon az ifjuság közt a közérköles. Nincs ott sem tisztelet, sem becsület már. Az öreggek, az elüljárók, a tanítók, a szülők iránti tiszteletéről tudni sem akarnak. A bicskázások, lopások s más erkölcs-telen dolgok napirenden vannak. Az ember azt lehetné, hogy IV. Henrik német császárkora kezd hajnalodni. — És e romlott állapotnak leginkább megküz a szülők

Circus Henry Holnap
pénteken
utolsó
előadás.

Holnap pénteken utolsó előadás.

az okai. F. hó 19-én vasárnap egy ilyen korezmába bemenve, tapasztaltam, hogy ott 6—12 éves, tehát iskolaköteles gyermekek pálinkát isznak, dohányoznak, zene mellett táncolnak s mindenféle trágár dalokat énekelnek a legényekkel együtt. Mint tanító tiltakoztam e szörnyűségek ellen s felhívtam az iskolaköteleseket azonnali távozásra, mi közben B. Bodrog m. szabályrendelete szerint is tiltva van, de az idősebbek pártjukba fogták a kisdedeket s csak azért is ott marasztalták őket. Én pedig most csak arra vagyok kíváncsi, vajjon miért tartjuk mi a rendőrséget, mikor az feladatának meg nem felel, mikor ilyen dolgok láttára fülét sem mozgatja meg.

*** Négyülés Adán.** Adán vasárnap d. e. 9 órákor nagy négyülés volt a főlzolgabírónak azon rendelete ellen, mely a tartlón való legeltetést megtiltja. A gyűlés szó oka Berdó István volt, ki a nyomásos és szabad gazdálkodást, továbbá a mezőrendőri törvény megfelelő rendelkezéseit ösmertetvén, kimutatta a főbírói rendelet tarthatatlanságát és felhívta a bíróülést, hogy mondja ki határozatilag a birtokossági közgyűlés egybehívásának kényvenyészését és addig, míg ez megförténik, a régi állapot fenntartásának követelését, vagyis a tartlón való legeltetést és az alispánnak — ki a főbírói betiltás dacára a gyűlést megengedte — távirati üdvözlését. A négyülés a határozati javaslatot elfogadván, a legnagyobb rendben esztől szét.

*** Főegyházmegyei hírek.** Szabados Pál okániszai káplán a beleg Almásy Miklós adminisztrátor helyébe, ideiglenesen adminisztrátornak Adorjánra kinevezte, helyébe pedig káplánnak Okániszára dr. Schlinner Lajos ideiglenes képezdi tanárt küldték.

*** Eljegyzés.** Reiter Gyula, a szabadkai Reiter Károly és fia bank- és váltóüzlet czég tagja f. hó 12-én eljegyezte Rumi Deutsch, zentai nagybirtokos bájós leányát, Katicza kisasszonyt.

*** Ruffy Pál felolvasása.** Ruffy Pál miniszter osztrálytanácsos, mint állami gyermekmenhelyek országos felügyelője, f. hó 18-án szombalon d. u. fél 7 órakor a szabadkai állami tanítóképző intézet dísztermében, szépszámu előkelő közönség jelenlétében, felolvasást tartott: a gyermek védelemről. Az érdekes és tanulságos előadást a díszes közönség figyelemmel hallgatta.

*** Csalódott szerelem.** Sablonserű szerelmi történeteknek tragikus vége játszódott le hétfőn Bács-Földváron. Pauserberger Mariska petrovszelli kis leány halálosan beleszerelt Skabányi borbélyba, a ki azonban nem viszonzta eme érzelmet a kis leány iránt, sőt hogy szabaduljon tőle, Bács-Földvára költözött és ott nyitott „oficzinát”. Hiába jöttek a képes levelező lapok, hiába a zárt levelek a leánytól, a hideg borbély éleljet nem adott magáról. Ekkor a bánatos Mariska vonatra ült és elment a hűtelen után Földvára s miután itt újra elutasításra talált, a magával vitt mérget a borbély lakása előtt megitta. A mérég hatása csakhamar mutatkozott és az önkivételbe esett leányt bevitték a község házához, a hol orvosi segítségben részesült. Az öngyilkos leány nagy kínokat áll ki s nem lehetetlen, hogy belső sérülései halált okozók is lesznek.

*** A szabadkai csendőrszakszaksz felosztása.** Néhány nap mulva nem lesz Szabadkán csendőrség, tehát nemcsak hogy a közgyűlés által kért körületi csendőrsőrséket nem kapta meg, hanem az egyetlen belterületi őrsöt is, amely ez idő szerint az ugyancsak gyenge megbízhatóság fenntartására a rendőrségnek segédkezett nyújtott, elhelyezték a városból. A szabadkai csendőrszaksz ugyanígy teljesen feloszlatik és a 12. őrsöt, amely ide volt beosztva, a környékbéli szakszapszacsokoságokban helyezték el. Már tegnap vagy ma kellett volna a helybelieknek új állomáshelyeikre bevonulni, de a

környékbéli munkászavargások folytán a kivezényelt legénység még mindig a veszélyeztetett helyeken tartózkodik.

*** Arató ünnep.** A gazda öröme teljes, mert az Isten áldása a ringó kalászosokban bőséges és a dús vetés jól fizető rendekbe dől a kasza pengéje alatt. Ilyenkor illő, hogy örvendessen a gazda és vigalommal megy bele a nagy aratósi munkába, a mely az ő és munkásai egész évi fáradozásának gyümölcseit termi meg. Ilyen aratóst megelőző ünnepet rendezett múlt vasárnap Tary István földbírtokos, óbecsei tekintélyes polgár csurogi tanyáján, a hol szívesen látta óbecsei, csurogi és nádalyi jó barát lakomára. Az óbecsei vonatlat mentek Bács-Földvár, a hova a tréfás gazda feldíszített zöld ágakkal és egy hordó sörrel megrakott szerket küldött, a melyen a földváriak nagy bűmulatára, tréfázva és sörözve ballagtak ki a tanyáig, a hol díszes sátorban, szépen terített hatalmas asztalon pompás ebéd várta a vendégeket. A hús tagból álló úri társaság vig borozás, számtalan toaszt, majd a földvári cigányi zene és tánc mellett kedélyesen mulatott éjjeltől, sőt egy része reggelig és így kellemes emlékekkel tértek haza a vendégszerető Tary-tanyáról.

*** Szabályzat az elhagyott gyermekek védelméről.** A humanusan gondolkodó társadalomnak szigorú erkölcsi kötelessége azon gyermekek neveléséről gondoskodni, akik a véletlen folytán mintegy a társadalom kívül állanak, akiket a sors kitaszított a kebeléből. Amit a fatum hibázott, azt kötelessége a társadalomnak jóvá tenni, helyre igazítani. Mintegy évtized óta mind nagyobb mérvet öltött a mozgalom, hogy az elhagyott gyermekeket állami védelembe vegyék s bár mi jóval elmaradtunk a műveltebb nyugat elől, most mégis megvalósítjuk az intézményt, az országos mozgalom rövid időn belül meg lesz az eredménye. Nem csak papirosan, hanem ezuttal látható, közből épült épületekben, a lenelcházakban. Az állam nagy költségek árán az ország több helyén megépíteti a lenelcházakat, amelyek szeptember hónapban már meg is nyílnak. Az elhagyott gyermekvédelemről szóló szabályzatot most küldte meg a belfügyminiszterium a vármegyei és városi törvényhatóságoknak, Fiume kivételével. Az állami gyermekvédelemnél a városok és vármegye önkormányzata jelentős szerepet játszik majd. Különösen nagy szerep jut az árvaszékeknek, amelyeknek legfőbb feladata a kiskorúak szellemi és anyagi érdekeinek megóvása és előmozdítása. E tevékenység most új mederbe jut, mert mód adatik neki, hogy megvalósíthassa a a vagyontalan gyermekek védelmének azt a nagy feladatát, amelynek megvalósítását czélul tűzte ki már az 1877. XX. t. cz. 112 ik szakasza is. A gyermekvédelmet az új szabályzat szerint kiterjesztik minden 15 éven aluli gyermekekre, aki valóban elhagyatott. A felvételt a menhelybe, rendszert a gyámhatóság véghatározata alapján történi. A tartásdíj fizetése kérdésében — szemben a tartásdíj kötelesekkel — az árvaszék, illetőleg a kir. bíróság határoz. A menhelybe került gyermek mindaddig ott marad, amíg a viszonyok megkívánják. Az állami gyermekmenhelyek kötelekébe tartozó 7—15 éves gyermekek, a mennyiben nincsenek sem a menhelyek falai között, sem internatusokban, vagy szanatoriumokban, megbízható gondviselőknél, első sorban gazdáknál és iparosoknál helyeztetnek el. Lesznek családai telepek egyes községekben erkölcsileg kifogástalan és a műveltség bizonyos fokán álló vezetése mellett. A menhely személyzete áll a következő tagokból: igazgató-főorvos, másodorvos, felügyelő orvos, gondnok, ellenőr az irodaszemélyzet meg az alkal-

mazottak, u. m. ápolók, dajkák és szolgálók. A kibocsátott személyzet szerint a menhelyekben kitűnő gondozás alatt lesznek a gyermekek, úgy az ellátást, mint a nevelést illetőleg. A szabályzat szeptember hó 1-ével lép életbe s hatályon kívül helyezi mindazokat a korábbi belfügyminiszteri rendeleteket, a melyek a szabályzatban foglalt portokra vonatkoznak.

*** Topolyai gyilkosságok.** Hová tovább külön rovatot kell nyitnunk a topolyai garázdalkodások és gyilkosságoknak. Nem mulik ünnepe vagy vasárnap, — hogy a duhaj magyar vér fel ne pezsdülne és véres garázdalkodásban ne nyilvánulna. — Reich Ferencz topolyai kereskedő f. hó 16-án este felé a boltja előtt menő Tóth Gyulás Pálné szentén helybeli lakó régi adósát felszólította, hogy 25 koronányi s már elég régi tartozását egyenletie ki. Tóthné haza érve, ezt úrnak elmondotta, mire ez felbűszülve rohant Reich boltjába s ott legelsőbb is Reichnéval találkozott, akitől ékeleten káromkodások közt azt kérdezte, hogy hol van Reich, mert ő fizetni akar. Erre Reichné kijelentette, hogy ő is tudja, hogy mennyivel tartozik Tóth, tehát a pénzt ő is felveszi, azonban Tóth erre nem volt hajlandó, hanem nagy káromkodva a boltból eltávozott, de nem csillapodott le a mérge, mert másnap reggel már ott ólalkodott Reich boltja előtt s ott várta Reichnak kijövetelét, de ez nem sikerült, mert ezt Reich észrevette s tartózkodott, nehogy találkozzék Tóthtal, hogy valami szerencsétlenség történiék. De a felbűszült ember már annyira türelmet vesztette, hogy 11 óra tájban berontott kezében egy nagy konyhakéssel, hogy majd most megfűz. Az óriási lármára Reich és udvarosa kiszaladtak, hogy a dühöngőt lefegyverezzék, azonban ez nem sikerült, mire Reich beszaladt a forgópisztolyt az azzal visszatérve, egyenesen Tóth felé lölt, de nem találta, a másodszori lövésben már akkorra összecsendült hetipácizások akadályozták meg, miközben az esetről a rendőrség megtette az illetékes hatósággnál a jelentést. Ezt követte a következő eset: Vasárnap Kókai Pál három vele egykoru egykoru kével minden ok nélkül rátámadt Jubász Ignác és Beeskei Jgnác legényekre. Amidőn ezt a ház előtt üldözők id. Beeskei József, az imént nevezett édesapja és Hesz János meglátta, a megtámadottak segítségére futottak, de utóbbi vesztette, mert Kókai Pál a nála lévő konyhalkéssel Hesz balkezesontjánál oly erőre szarta meg, hogy az őbőret elvágta, a tödöt is megszérette és Hesz János a közszeretében álló gépész és családapa a belső eltervés következtében nyomban összeesett és meghalt. A vizsgálatot Gombár Gyula helyettes vizsgálóbíró a helyszínen azonnal megkezdte és az elnyomozatot éjjeli fél 3-kor bevégezvén, Kókai Pált letartóztatta, aki jelenleg is a topolyai fogházban várja méltó büntetését. Hesz Jánost nagy részvét mellett másnap delutáni temették el a törvényszéki orvos boncolása után. Ugyancsak vasárnap Palis József korezmájában Patkai Zsiga Faragó Máté helybeli cipész piztolyvasbotlat oly szerelmesen szemöldökön vágta, hogy Faragó alighanem szemvilágát veszti. A csendőrség a piztolyvasbotlat, amely az öldöklő szerszámok ezen legújabb s legveszedelemesebb nemébe Topolyán unicum volt, — elkobozta s bünelként a vizsgálóbírónak átszolgáltatta. Nem hiába beszélt jó Dr. Hadzsy János a pálinka ivós ellen képviselő házbán és Topolyán — jó okai és tapasztalatai lehettek reá. Legáltalább is azt kell következtetnünk az ilyen topolyai virtusok után.

Csarnok.

Magyar fürdők.

Régi betegsége a magyar embernek, hogy semmit sem becsül meg igazán, a mi magáé. A nagy Széchenyi, az első igaz

európai értelemben vett magyar elsőnek hangosította fajunk hét főbűneinek egyik legsúlyosabbikát, az idegen majmolását és szeretetét. És a nyavalyánk azóta nem csak hogy nem csökkent, de még növekedett is. Esmében, anyagban, különb nekünk az, a mit nem a mi hazánk termelt; és még a földet, levegőjét és vizét is többre bcsüljük, ha nem a miénk.

A kalászórelő júliusban vagyunk, abban az időszakban, a mikor mindenki, a kinek csak némileg módjában van, rövidebb-hosszabb időre leteszi a megsokkott napi munka robotját és üdülésre, pihenőre megy, hogy új munkára, új tevékenységre friss erőt gyűjtsen. Kiürülnek a városok és a feltámasztásra vágyók serege szétszórlik a világ minden tája felé: Betegek és egészségesek, ki gyógyulást, ki pihenést keresve menekülnek a fülledt testhalmazok közül, hogy a hegyek és erdők hűsén s a gyógyító források habjai között töltsék a kánikula elviselhetetlenül forró napjait.

A magyar föld természeti kincsekben páratlanul gazdag: Fűrdői és üdülőhelyei fekvés, klimatikus viszonyok, vízösség, forrásai ereje tekintetében nagy részben állanak mögötte a külföld leghíresebb világfürdőinek; egyikük másikkal fel is mulja azokat. A Balaton, a pazar szépségekben bővelkedő magyar tenger környékén, maga egy sereg pompás üdülőhelyet kínál, a Tátra, a melynek tájai párjukat csak Schweizban lelik. Erdély hévizei, bővelkednek fürdőhelyekben, melyek nincsenek a kényes európai komfortnak sem híján.

Hol van a világon szebb, jobb fürdő és üdülőhely mint pl. Tátrafürdő, Trencsén-Teplitz, Pöstyén, Balatonfürdő, Herkulesfürdő stb.

Mégis mit tapasztalunk? A magyar fürdőzők tömege még mindig állhatatosan és feltartóztatlanul a külföld felé árad. Mindenütt a világ minden táján, az összes divatos világ fürdőikön magyar szó hangzik és magyar pénz cseng a svejci alperhüttétől az osztendei strandig. A magyar fürdők nagy része pedig üres, pang és néhány odavetődő idegenből él.

Sokkal nagyobb ennek a szomorú valószínűségnek a jelentősége, mintsem a feszületes szemlélt gondolat. A tömörkedő magyar pénz, mely itt az országban épen úgy megkaphatná a magas ellenértékét, idegenbe megy és ezt követi mulhatatlannal az a lucrum cessans, hogy hazai fürdőink, a melyek kincseiket hiába kínálják nem virágozhatnak fel és tulajdonosaik minden áldozatkészsége mellett is elenyevnednek a kellő pártolás éltető melege híján.

A magyar közönségnek, mikor üdülőhelyét megválasztja kétszer is meg kellene fontolnia, mielőtt a külföld mellett dönt. Ma már a magyar fürdők ellen felhozott panaszok: a komfort hiánya, drágaság stb. miatt mindinkább veszténe igazságunkból. A természet pedig gyógyító erő tekintetében pazarul ruházta fel őket. Ha itthon kevesebbet és rosszabbat találánk, mint a külföldön, akkor is kötelességünk volna azt gyámolítani, a mi a miénk; ha a hazai jót hanyagoljuk el, ez nemcsak bűn, hanem — ostobaság.

Hirdetés.

A zombori gör. kel. szerb hitközség részére beszerzendő 180—200 ³ tölgytűzifa, miért is a fakeskedők ezennel felhivatnak, hogy ez iránti ajánlatokat **f. é. aug. hó 2-áig** bezárólag az alulírt hitközség elnökségéhez benyújtani el ne mulasszák.

A zombori gör. kel. szerb Egyházközség 1903. évi július hó 17-én tartott választmányi gyűléséből.

Pavkovits György,
hitk. jegyző.

Blagojevits János,
hitk. elnök.

Svajci óra-ipar.

Csak 16 kor.

Szakértőknek, tiszteltek, posta-vasúti és rendőrtisztviselőknél, valamint mindenkinél, kinek jó órára szüksége van, szives tudomására hozzuk, hogy mi az eredeti genfi 14kar. elektro-arany-plaque remontírt órák "Glasgütte"-rendszer egyedül elárulását átvettük. Ezen órák antimagnetikus precíziós szerkezettel vannak ellátva, legpontosabban vannak szabályozva és kipróbálva és minden egyes óráért három évi írásbeli jótállást vállalunk. Az órátok, melyek három fediéből, egy rugós fedőből (Savonatto) állnak, pompás eslegdivatosabb kiállításnak is az újonnan felállított abszolút változatlan amerikai arany-órától készült, aronkívül egy 14karat. aranyozással vannak átvonva, miáltal oly eredeti hasonlóságuk a valódi arany órákhoz, hogy meg szakértők által sem különbözethetők meg egy 200 korona értékű valódi arany órától. A világ egyedüli órája, mely soka sem veszíti el valódi arany kintését 10.000 utáncindolást és körülbelül 3000 dícsérő levelet kapunk 6 hónap leforgása alatt. Ara egy ural vagy nő órának csak 16 kor. vón- és bírásmunka. Minden órához egy börtök ingyen. Legdivatosabb és legelőgásabb arany-plaque-lánok urak és hölgyek részére (nyak-lánok is) 3, 5, 8 korona. Minden meg nem felelő óra kifogás nélkül visszavetjük, miáltal semmi kockázata. Székkölcsön utnávát vagy a pénz előleges beküldése ellenében. — Rendelvények intézendők: **Uhren-Versandhaus, "Chronos" Basel I. (Schweiz),** melynek Svájcba 25 fill., levelezőlapok 10 filléres bélyeggel ellátott kúldendők. — Magyar levelezés.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Premier Kerékpárok

Leg finomabb a világ Argyeztek Premierwerke Eger, Csehszlovákia

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Hirdetmény.

Ezennel van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására adni, hogy helyben Bajai-utca 19. sz. házában (Gombos-léle Dohánytőzsdeben) egy **hírlap és folyóiratok előfizetési állomást** alapítottam, hol minden néven nevezendő **bel- és külföldi napilapok, folyóiratok** és szépirodalmi lapok előfizetést **eredeti árban** elfogadok.

Tekintettel arra, hogy az előfizetők a lapokat **eredeti árban** és saját címükre kapják még a postaköltségeket is megtakarítják; tömeges megbízásuk reményében maradtam **kiváló tisztelettel Gombos Berta.**

Napilapok egyes példányokban kívánatra házhoz küldök.

Itt az alkalom

hogy mindenki az egészségtelen, penészesedő szalmazsákját eldobja és helyébe esékely 8 koronáért egy kiváló erős, fakeretű **aczélsodrony ágybetétet** rendelhessen nálam, mely tartós és olcsó, szag- és fűregmentes, ennélgyógyos egészséges. Az ágy belmérőnek beállítás után, annak megfelelően szállítja a készítő: **Utry Pál, Baja**

Hirdetések

felvétetnek legolcsóbb árak mellett lapunk kiadó-hivatalában.

Megifjodás és az élet meghosszabbítása

érhető el a híres dupla Volta-kereszt viselésével. Azoknál, a kik a dupla Volta-keresztet állandoan viselik, a vér-és idegrendszer normálisan működik, az árások megerosodnak, a mi általánosan kellemes életet okoz. Ez testi és szellemi erejökben kifejeződik, úgy, hogy általában egészséges s boldog állapotú és az elváratlanul az úgy is oly rövid emberségi meghosszabbítása érhető el. A gyöngye embernél nem lehet elég gyakran ismételt, hogy a Volta-keresztet mindig viseljük, mert ez megerősíti az idegrendszert, fel-felújítja a vért és az egész világon el van ismeretve, hogy a kiváló bájoknál felmutathatatlan szer: **cus és kövnyér, légybő, légygöngy, álmattanság, hűség kecs és fűvel, szőlő, sápadtság, aztna, görsekk, ügybavizás, börtetegség, aranyér, gyomorbaj, influenza, köhögs, sühetség, fűtűdés, fej és fogfájás stb.**

Kritikus időben mindannyiszor viseljenek Volta-keresztet, mert az csaknem mindig enyhíti a fájdalomakat a villamos áram megújítja a káros következményektől, a melyek már annyi fiatal életnek okozták halálát a havi bájok kritikus idején.

Darabja csak 4 korona.

Volta-csillagok hasonló áraton. Beküldés csak a pénz előleges beküldése után várnék bérmentve.

Uj fűrgeségre és életvidamásra, Uj önléltelomra, Uj onlétköz lehetőségre, Uj munkaképességre, Uj boldogságra, tehát nek szert a gyöngye emvrek a vi lamosság segítségével. A Dr. Sanden-féle villamos áramot a havi levél feltevésként, könnyű és a mellet tudományos módon jut az ételből elem a testbe és a betegnek alvás közben biztos gyógyulást nyújt.

A. Dr. Sanden-féle villamos áram

biztosan gyógyítja: a csont, a kövnyvet minden tagban, idegösszegő, álmatlanságot és étvágytalanságot, influenzát, a hiszterikus nyavalya törtéte, sápadtságot, szédülést, hátrgerinczaját, porost, szívbetegségeket, vérdohányt az agyba, szédülést, hypochondriát, aztnát, fűtűdést, hűg kezesek és labakart, agybanvizelést, börtetegségeket, bűzös légszagot, kölköket, fogfájást, nő betegségeket stb. Ott a hol már minden hiábavaló volt, tessék megkísérlni a

Dr. Sanden-féle villamos áramot.

Minden gyöngye férfi, asszony és gyermek viseljen Dr. Sanden-féle villamos áramot! Ezer meg ezer meggyőződés bizonyítja a nagyserű eredményt, nemcsak nálunk de a külföldön is. Ara darabonként 10 korona.

Beküldés csak a pénz előleges beküldése után várnék bérmentve. Megbízásokat tessék a következő címre intézni: **Leopold Epstein Basel (Svájcz), Falkenstrasse 81. börtetegségeket**

A magyar kir. államvasutak nyári menetrendje.

Sommer-Fahrordnung der königl. ung. Staatsbahnen.

Érvényes 1903. évi május 1-től. — Giltig vom 1ten Mai 1903.

Table with columns: Oda, Budapest k. p. u. - Zimony - Belgrád, Vissza. Includes train numbers, departure/arrival times, and station names like SZABADKA, BUDAPEST k. p. u., ZIMONY, BELGRÁD.

Table with columns: Oda, Szabadka - O-Becse, Vissza. Includes train numbers, departure/arrival times, and station names like SZABADKA, O-BECSE, ZENTA.

Table with columns: Oda, Szeged-Rókus - Zenta, Vissza. Includes train numbers, departure/arrival times, and station names like SZEGED-ROKUS, ZENTA, HORGOS.

Table with columns: Oda, Szabadka - Baja, Vissza. Includes train numbers, departure/arrival times, and station names like SZABADKA, BAJA, ALMÁS.

Table with columns: Oda, Baja - Ujvidék, Vissza. Includes train numbers, departure/arrival times, and station names like BAJA, UJVIDÉK, ZOMBOR.

Table with columns: Oda, Szeged-Rókus - Szabadka, Vissza. Includes train numbers, departure/arrival times, and station names like SZEGED-ROKUS, SZABADKA, HORGOS.

Table with columns: Oda, Szabadka - Dálja, Vissza. Includes train numbers, departure/arrival times, and station names like SZABADKA, DÁLJA, ZOMBOR.

Table with columns: Oda, O-Becse - Ujvidék, Vissza. Includes train numbers, departure/arrival times, and station names like O-BECSE, UJVIDÉK, BUDAPEST.

Table with columns: Oda, Ujvidék - Vaskapu - Titel, Vissza. Includes train numbers, departure/arrival times, and station names like UJVIDÉK, VASKAPU, TITEL.

Table with columns: Oda, Hegyes-Feketehegy - Palánka, Vissza. Includes train numbers, departure/arrival times, and station names like HEGYES-FEKETEHEGY, PALÁNKA, SZABADKA.

Jegyzet. Az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perzig terjedő estjei idő órászámai kövér betűkkel vannak nyomtatva. A menetrend baloldali számai felülről lefelé, a jobboldaliak pedig alulról felfelé olvasandók. Anmerkung. Die Stunden von Abend 6 Uhr bis Morgens 5 Uhr 59 sind fett gedruckt. Die Zahlen auf der linken Seite sind von oben abwärts, und die auf der rechten Seite von unten aufwärts zu lesen.

Lapunk könyv-nyomdájában egy gépmester azonnal felvétetik.

MINŐ HÍRŐZŐ HASZNÁLJA A FEELIM-T. Ez a gyógyszer... (Advertisement for 'FEELIM-T' medicine with a portrait of a man.)

A haj ujránövése! Nincs többé kopaszság!

Egy említésre méltó szer, mely férfiak, nők és gyermekek ujránövésére haját, körméit, tápaszájnyírását, hajhullását, megújítja a korpát, vért, pőrászájat fejt és sürsíti, hosszúra növeszti, valamint növezt és szelvényes teszi a haját. A korán megkezdett hajtatás nékül visszakapja eredeti szinét. A szesz, fogó, a haj, valamint a szelvények és szemlélt ujránövésétől, fölével.

Amerikában „Lovacrin“ név alatt egy szeri találak föl, mely tisztán növényekből készíve, nem kell ennek használatától óvakodni, mert meg a legfinomabb fejőknek sem ártalmas.

Nincs semmi ok arra, hogy önmek vagy gyermekeink ritka és eszevesztett hajnövevény legyen. Az egészséges hajra, mint védőre, egy fölen, mint nyáron sülkés van és egészséges hajnövevény nélkül úgy a gyermekek, mint a felnőttek folyton ki vannak téve a megüdülésnek. Az anya, vagy gyermekek beleegése a korpát parafalja a hajját és évek mulat, meg a természet ezt a hiányt pótolja. De ki kéne kedhetne ezen csodálatos szer tulajdonában akör, midőn kéne! Kéne közt ez az ezer hasznosító level van, melyek egy egységűk árának, kiknek szavahatóságok kétség nem lör.

A bécsi «Medizinisches Chirurgisches Centralblatt» orvosi szaklap 1901. decem. 27-én megjelent 62. száma egy feltűnő képet közlök, melyen kezéket esetekben mutatja le Dr. Kulszicky ismert bécsi orvosnak a Lovacrinnal tett kísérleteit és elért fényes eredményeit. Dr. Kulszicky érdeklődésfőközzel világon kiűnk, hogy a Lovacrin a legkülönb és megbízhatóbb évszer kopaszság, hajhullás és korpát ellen. — Nincs másnév többé a korpát, a hajhullás, a kopaszágának, mint azt a fönti kép mutatja.

Néhány orvos véleménye:

„Lovacrin“ itt hat esetben seborrhé (korpaképződés) effluviu (hajhullásnál) kitűnő szolagatott tett s mindig azon leszek, hogy alkalmas eseteknél megint alkalmazzam. Mindenesre kérek nekem még három üveg Lovacrin-t küldeni. Dr. Ladislaw Borochi, orvos, Lemberg. — Az én által beküldött „Lovacrin“-nal még esetben időséjű kopaszágánál, illetőleg beteges hajhullásánál igen kedvező eredményt érttem el és szívesen gyakorlatilag mindig ajánlani fogom. Dr. Keres József, orvos, Budapest. — Főhivatali folyton a Lovacrin-t többé alkalmaztam és igazmondóan elismerem, hogy az nekem korpaképződésnél és hasonló állapotoknál igen jó szolagatokat tett, minék folyton azt tovább ajánlani fogom. Dr. Garner Lajos, orvos, Lábány. A Lovacrin-nal mostánál is igen meg vagyok elégedve. Elő esőt, hogy egy hajnövesztő szerhez bizalmam van. Magamon az antiforbóia hatást észleltem és előbb kopasz helyeken kis hajnak ujránövését találtam. Hazamban ajánlani fogom. Dr. Kasimir Schmetz, orvos, Lemberg. — Ha az eredmény nem változik, a Lovacrin-nal nagyon meg vagyok elégedve. A fejbőrt enyhén és erőteljesen tisztítja s a mellet a hajnak szaporodása fölsimerhető. Az első hatást magamon tapasztaltam és nagyon örültem a csatlós eredménynek. Dr. Ernst Farnes, orvos, Tarnói. — Az én kívánságának szívesen eleget teszek és bizonyítom, hogy a Lovacrin nagyon sok seborrhé (korpaképződés) eseteknél kitűnő szolagatokat tett, nevezetesen kezdő hajhullásnál. Dr. Korn Gyula, orvos, Kolozsvár. — Mivel a Lovacrin arra szolgál, hogy idősebb személyeknél a korpaképződés, hajhullás és kopaszágát akadályozza meg, minden anyának fontos tudnivaló, hogy létezik egy kozmetikum, mely a kis kedvenceinek remek haját eredményez.

Egy nagy üveg Lovacrin ára, több óra elegendő, 5 korona, 3 üveg 12 korona, 6 üveg 20 korona. Széküldés utánvével vagy a pénz előleges beküldése mellett az európai rakítár által:

M. Feith, Wien. VII., Mariahilferstrasse 30

Közép- és kereskedelmi

tskolai tanulók kik Zomborban tanulnak, teljes ellátást kapnak és szállói gondozásban részesülnek egy nyugalmazott izr. tanítónál. Magánórákat is ad. Címe: **SIPOS IGNÁCZ ZOMBOR**, főbezdáni-ut 174, hónapv kaszárnyával szemben.

Rohitschi „Tempelforrás” gerjeszti azj étvágyat elősegíti az emésztést emeli az anyagcserét

Cs. és k. udvari szállító.

Fernolendit

czipőfénymáz legjobb fénymáz a világon és kenőcs világos és fekete czipőknek a legszebb fényadják és a bőrt tartóssá teszik. Régi vagy foltoz sárga vagy barna bőrből való czipő „Lyosin“ (pompafénymáz) egész új színt kapnak.

Allapított 1832. Gyárlraktár BECS I. Schulerstrasse 21. Mindenhol kapható.

Ön Kétségbe esik.

mert gyermeke folyton sír. Ön már mindentfajta haját szer alkalmazott. Orvosa már nem tud tanácsot adni! Ezen állapotot a polenta okozza, mert nem elégíti igényét a gyermeknek. A számos gyógyszer közül a legjobb az a gyógyszer, amely a gyermek haját megújítja és szelvényes teszi a haját. A gyermek haját megújítja és szelvényes teszi a haját. A gyermek haját megújítja és szelvényes teszi a haját.

M. FEITH, WIEN, VII., MARIAHILFERSTRASSE 30

Gyógyszerész

Thierry A. Balszama

legjobb étrendi háziszser elmészlési zavarok, gyengeség, rosztulét, gyomoréges, felfuódás, stb ellen, köhögés-csillapító, görcscsillapító, nyálkaoldó, tisztító. 12 kics. vagy 6 keltős üveg ladával együtt 4 kor.

Thierry A. gyógyszerára az Orangyalhoz Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Valódi csak az itt látható apáca védjeggyel. Ajánlatos e szert utazáson magukkal vinni.

Thierry A. Centifolia kenőcs

a legszilárdab szívókenőcs, alapos tisztítása által fájdalom csillapító, gyorsan gyógyító hatású, megszabadít puhítás által mindenféle behatolt idegen testektől. Hegymászóknak, kerékpározóknak és lovaglóknak. nélkülözhetetlen. Posta után bérmentve 2 Tégely 3 kor, 50 fill.

Thierry A. gyógyszerára az Orangyalhoz Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett

Ovakodjunk utánztól és figyeljünk a fenti minden tégelybe beégetett védjegyre.

Ajánlatos e szert utazáson magunkkal vinni. Központi rakítár: Budapest Török J. gyógyszerárban, Zágráb Mittelbach S. gyógyszerárban, Bécs a Bdy C. gyógyszerárban.

Schicht-szappan

„szarvas” vagy „kulcs” jeggyel

legjobb, legkudósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen előtva.